

Inspektionsrapport
från Skolverket
2005:108

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Assaredsskolan i Göteborg

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Assareds skolköoperativ ekonomisk förening
Decenniumgatan 13
415 10 Göteborg

2005-12-16
1 (3)
Dnr 54-2004:2490

Genomförd utbildningsinspektion vid den fristående grundskolan Assaredsskolan i Göteborg

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion vid den fristående grundskolan Assaredsskolan i Göteborg. Inspektionen aviserades i brev den 1 oktober 2004 och besök i verksamheten gjordes den 7 och 8 december 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Assaredsskolan, med undantag av nedanstående kritikområden, övergripande är av god kvalitet som ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas, förbättringsområden, samt på ett par brister i verksamheten i förhållande till författningarna, kritikområden. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

I skolrapporten finns närmare redovisat vad som behöver förbättras inom respektive område. Skolverket bedömer att följande områden som gäller den granskade verksamheten är i behov av förbättringsinsatser, nämligen:

- elevernas möjligheter till direkt inflytande över utbildningens utformning bör öka och

- skolan bör utveckla och systematisera sitt kvalitetsarbete.

Kritikområden

Det finns också brister i verksamheten i förhållande till författningarna. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolans disciplinära åtgärd i form av tillfälligt klassbyte måste ses över då den i nuvarande form gör att skolan inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan saknar en skriftlig kvalitetsredovisning (5 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolan är inte att betrakta som öppen för alla. Bedömningen grundar sig i att skolan tar ut vissa avgifter, föreningens stadgar ställer krav på medlemskap för att barnen skall få gå i skolan samt att informationen inte är tydlig gentemot föräldrarna om att vissa åtaganden är frivilliga (9 kap. 2 § skollagen).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 16 mars 2006, skall Assaredsskolan redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Patrik Nystedt
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Maria Mindhammar samt undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Skolverket

Beslut

3 (3)

Dnr 54-2004:2490

Kopia till

Göteborgs kommun, Kommunstyrelsen
Kortedala stadsdelsnämnd
Samt övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i Assaredsskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Assaredsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	51
Förskoleklass	22
Grundskola	205

Assaredsskolan är en fristående grundskola. Utbildningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9 som skolan har godkännande av Skolverket att bedriva. Huvudmannen bedriver även fritidshemsverksamhet med tillstånd av kommunen i skolans lokaler. Fritidshemsverksamheten omfattas inte av denna inspektion.

Skolan har tidigare haft en elev som var mottagen i kommunens särskola. Eleven undervisades integrerat i Assaredsskolan enligt särskolans läro- och kursplaner. Skolan saknar godkännande som fristående särskola men kommer enligt rektorn att ansöka hos Skolverket om ett sådant godkännande innan någon ytterligare elev undervisas enligt särskolans läroplan- och kursplaner.

Sedan år 2000 arbetar skolan Monroeinspirerat vilket i korthet innebär att skolpersonal, elever och föräldrar arbetar utifrån en gemensamt framtagna värdegrund med föräldra- och elevkontrakt som bas.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i två arbetsenheter. Den ena arbetsenheten är för personal och elever från förskoleklass till och med årskurs 4 och den andra är från årskurs 5 till och med årskurs 9.

Skolan bedriver sin verksamhet i förhyrda lokaler belägna i stadsdelen Kortedala. Flertalet elever kommer från närområdet, några elever kommer också från Bergsjön och Lärjedalen.

Genomförandet av inspektionen i Assaredsskolan

Skolverket sände den 1 oktober 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Assaredsskolan har bestått av undervisningsråden Patrik Nystedt och Tomas Erlandsson. Besök i Assaredsskolan genomfördes den 7 och 8 december 2004.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Assaredsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter

från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Assaredsskolan genomfördes ett antal lektionsbesök och intervjuer med representanter för styrelsen, rektorn, administratören, lärare, föräldrar samt elever.

Skolverket har tidigare gjort tillsyn på Assaredsskolan. I det senaste tillsynsbeslutet från våren 1998, dnr 97:2006, konstaterades att skolan alltjämt uppfyllde villkoren för godkännande.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit en skrivelse som inkom till Skolverket den 11 februari 2004 från stadsdelschefen i Kortedala. I skrivelsen uppgavs bland annat att Assareds Skolkooperativ Ekonomisk Förening, huvudman för Assaredsskolan, hade ekonomiska problem och inte en ekonomi i balans. Skolverket beslutade med anledning av skrivelsen att särskilt uppmärksamma föreningens ekonomi i samband med inspektionen av skolan. Skolverkets ställningstagande vad gäller föreningens ekonomi finns att läsa under avsnitt 7.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

I princip samtliga intervjuade anser att det råder en god stämning på skolan. Både elever och rektorn menar att det är relativt vanligt att elever som haft problem på andra skolor söker sig till Assaredsskolan och att de flesta av dessa elever anpassar sig väl till Assaredsskolan och också trivs bra där.

Några lärare framhåller det också som positivt att skolan är mångkulturell, då cirka 50 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Det förekommer fall av kränkningar eller mobbning på skolan, men inte ofta enligt de intervjuade. Både elever och lärare är överens om att när det händer något så utreds det snabbt och åtgärdas.

Det finns dock vissa elever som menar att ordningsreglerna och konsekvenserna som följer av om eleverna inte följer ordningsreglerna i vissa fall kan upplevas som kränkande. Reglerna är en del i den så kallade Monroepedagogik som skolan tillämpar. Den behandlas mer under avsnitt tre ”normer och värden”.

Eleverna har möjlighet till ett representativt inflytande genom klass- och elevråd, vilka enligt de intervjuade fungerar på ett ganska bra sätt. Eleverna anser att de får gehör för sina åsikter och att de har möjlighet att påverka genom nämnda fora. Eleverna tar enligt lärarna, i de flesta fall, ansvar för inflytande och ansvarstagande över sitt lärande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna känner trygghet och trivsel i skolarbetet. Eleverna har också utifrån ålder och egna förutsättningar visat sig ta ett ansvar för inflytande och ansvarstagande över sitt lärande.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Lärarna i Assaredsskolan säger att de informerat eleverna om vilka mål de skall uppnå för att få ett visst betyg, vilket också bekräftas av eleverna.

Enligt lärarna bedöms eleverna överlag ligga bra till kunskapsmässigt, samtidigt som det dock är en stor kunskapsspridning. Eleverna gör de nationella ämnesproven i både årskurs 5 och 9. Enligt lärarna var det i årskurs 5 läsåret 2003/2004 någon enstaka elev som inte nådde målen. I årskurs 9 var det fem elever som inte nådde målen i matematik enligt Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem (SIRIS). Resultat från de nationella proven i svenska och engelska från samma läsår finns inte redovisat.

Betygsresultaten från avgångsklasserna våren 2004 ser dock ut på följande sätt:

Tabell 1. Resultat, Sammanställning av slutbetyg läsåret 2003/04

	Svenska	Engelska	Matematik
Antal elever	34	34	34
Antal som nått målen	28	30	31

Källa: Betygskatalog från Assaredsskolan

Enligt SIRIS var det 6 elever av de 34 som inte uppnådde målen i samtliga ämnen som krävs för grundläggande behörighet till nationella program i gymnasieskolan, vilket motsvarar 17,6 procent av eleverna. Detta kan jämföras med riksnittet som är 10,4 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet¹ för år 2004 var precis 200, att jämföra med rikets 206,9. Skolan ligger vad gäller det genomsnittliga meritvärdet i paritet med vad som förväntas om hänsyn tas till skolans elevsammansättning enligt Skolverkets analysverktyg SALSA.

Skolans resultat tidigare år har varierat, men överlag har det varit bättre resultat. Exempelvis var samtliga elever behöriga till nationella program 2001, 2002 och 2003.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att kunskapsmålen är kända av eleverna och att skolan i huvudsak ger eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Assaredsskolan prioriteras värdegrundsarbetet i enlighet med den tillämpade Monroepedagogiken. Skolans värdegrundsarbete finns beskrivet i informationsfoldern om skolan där det bland annat framgår att individen skall respektera sig själv, sina kamrater samt sin egen och andras egendom.

Värdegrundsarbetet utgår enligt rektorn mycket från Monroepedagogiken vilket innebär tydlig struktur samt klara regler och konsekvenser om inte reglerna följes.

Arbetet sker bland annat genom att skolan använder sig av "Emotional Quality" (EQ). Skolan benämner det på svenska som "social kompetens". Det är schemalagt cirka en timme varannan vecka då skolans värdegrund på olika sätt belyses. I varje klassrum finns en "EQ-pärm" innehållande material för inläring enskilt och i grupp utifrån självkännedom, empati, ansvar, kommunikation och konflikthantering.

Varannan vecka har skolan istället för EQ vad de kallar för "tjej- och killsnack" i de högre åldrarna och kompisamtal i de yngre åldrarna. Dessa lektioner innehåller enligt skolans lokala arbetsplan samtal, samarbetsövningar, filmvisning, samt diverse värderingsövningar.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbedyngen översätts till siffror där M/V/G ger 20, V/G 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

Av skolans informationsfolder framgår också att eleverna och föräldrarna får skriva på ett kontrakt. Kontrakten anger vilka åtaganden och regler elever och föräldrar skall följa. På skolan finns också en konsekvenslista framtagen som gäller vid upprepade regelbrott mot kontraktet.

En konsekvens, om eleven inte följer kontraktet, kan vara att eleven under en tid placeras i en annan klass. Det skall enligt rektorn inte ses som ett straff utan som en tydlig markering och som ett försök att bryta en dålig trend. Enligt några elever inspektörerna träffade kan en sådan åtgärd ändå upplevas som pinsam och som ett straff. Enligt både rektorn och lärarna fungerar det dock positivt då det ofta bryter ett dåligt mönster.

Det kan även hända att föräldrarna ombeds att medverka under en lektion om skolan anser det vara nödvändigt. Skolan har en av både rektorn och personalen utarbetad plan för att motverka våld och mobbning som behandlar kränkningar av både vuxna och barn. Handlingsplanen definierar begreppet kränkande behandling, hur skolan arbetar i ett förebyggande arbete samt arbetsgången när någon incident inträffar.

För att motverka kränkande behandling har skolan bland annat sammansatt en grupp ”kamratstödjare”. Där ingår två elever från varje årskurs och de träffas en gång i veckan. Enligt handlingsplanen är deras huvudsakliga arbetsuppgift att vara vaksamma på om någon person är utsatt eller inte verkar ha det bra i skolan.

På skolan finns också ett mobbningsteam som beslutar om vilken typ av insats som behövs när någon kränkning har skett. Teamet ansvarar för att åtgärder, samtal och uppföljning genomförs i enlighet med arbetsgången i handlingsplanen. Även elevhälsoteamet, skolsköterskan och skolpsykologen kan bli inblandade vid elevärenden som handlar om kränkande behandling eller mobbning.

Sammantaget vad gäller skolans arbete mot kränkande behandling och mobbning så upplever samtliga intervjuade att arbetet fungerar mycket bra. Personalen upplever att handlingsplanen används och att den är väl känd, de upplever också att skolan har blivit bättre på att hantera incidenter och att föräldrarna kopplas in snabbt. Det negativa som framkom från några elever är att kamratstödjarnas verksamhet inte alltid fungerar fullt ut och att de har ett otydligt uppdrag.

Eleverna har möjlighet till ett representativt inflytande via klassråden och skolans två elevråd. Elevråden är uppdelade utifrån de två arbetsenheterna, det vill säga ett elevråd för elever upp till årskurs 4 och ett elevråd för elever i årskurserna 5–9. I det senare elevrådet är eleverna själva ordförande och sekreterare och leder mötet. Elevrådet för de yngre eleverna fungerar lite annorlunda då eleverna har en mer passiv roll och en vuxen leder mötena.

Gemensamt för båda elevråden är att förslag som tas i klassråden lyftes till elevråden för diskussion och beslut, några frågor kan lyftas ytterligare till rektorn. Efter beslut informeras klassråden om dessa. Eleverna i elevrådet för årskurserna 5–9 har fått en utbildningsdag i sitt arbete.

Det mer direkta inflytandet för eleverna sker främst inom de schemalagda arbetspassen där eleverna får påverka och fokusera på vad de själva behöver arbe-

ta med. Därutöver ges inte eleverna, enligt lärarna och dem själva, några större möjligheter att påverka själva undervisningen och dess utformning.

Att det direkta elevinflytandet inte är större kan enligt lärarna till viss del förklaras med den pedagogik som skolan tillämpar. Monroepedagogiken utgår från en tydlig och till viss del förutbestämd struktur och lämnar inte så stort utrymme åt eleverna att påverka själva undervisningen.

Skolan har skolsköterska och tillgång till skolläkare. Vid intervjuer med elever, föräldrar och skolsköterskan framgår att skolhälsovården genomförs i enlighet med gällande bestämmelser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan har ett väl genomtänkt värdegrundsarbete, med ett undantag. Det råder oklarhet om klassbyte under en tid som en konsekvens av brott mot ordningsreglerna är att betrakta som ett straff eller en pedagogisk åtgärd som sker efter samråd med föräldrar och elev.

Fristående skolor skall enligt skollagen bland annat svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet. Den disciplinerade åtgärden är enligt inspektörernas bedömning inte förenlig med detta så länge som den av många elever upplevs som en bestraffning. Det krävs en tydligare motivering till den tillfälliga omplaceringen och helst också föräldrarnas och elevens medgivande för att åtgärden skall vara förenlig med den lagstiftning som finns.

Inspektörerna bedömer vidare att elevernas representativa inflytande fungerar bra, men att skolan bör utveckla formerna för elevernas direkta inflytande. Enligt 1994 års läroplan för det offentliga skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) som Assaredsskolan valt att följa framgår bland annat att *”Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning”*.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Undervisningen vid Assaredsskolan följer Lpo 94, med tillhörande tim- och kursplaner. Skolan har gjort lokala bearbetningar av kursplanerna för de olika ämnena.

Arbetssätten varierar mellan lärarstyrd undervisning, arbete i grupp eller individuellt med handledning från läraren. Skolan har särskilt schemalagda ”arbetspass”, som är vanligt förekommande från årskurs 5 och uppåt, vilka innebär att

arbetet är anpassat för varje elev och att eleven får lära sig att ta eget ansvar. Skolan arbetar också med olika teman.

Elevers kunskapsutveckling följs bland annat upp genom Skolverkets nationella prov. Eleverna har också en loggbok, som är en form av kalender och informationsbok, där kunskapsutvecklingen framgår.

Enligt rektorn arbetar skolan också med att införa portfolio och individuella studieplaner som ytterligare verktyg för att följa upp elevernas kunskapsutveckling.

Det finns enligt rektorn och lärarna ganska många elever på skolan som är i behov av särskilt stöd och som får sådant. Stödundervisning sker då oftast i den egna klassen, men det händer också att vissa elever får mer individuell undervisning av specialpedagogen utanför det egna klassrummet.

Enligt rektorn har samtliga elever i behov av särskilt stöd åtgärdsprogram upprättade och det handlar uppskattningsvis om cirka 60 elever. Både vårdnadshavare och elever involveras när åtgärdsprogram upprättas.

Skolan är ett föräldrakooperativ och föräldrarnas delaktighet och engagemang är stort. Föräldrarna upplever att de har god kontakt med skolan och att de har goda möjligheter till inflytande. Samverkan med hemmen sker i huvudsak genom regelbundna utvecklingssamtal och föräldramöten, något som föräldrar och elever anser fungerar väl.

Därutöver får föräldrarna också information genom elevernas loggböcker och genom veckobrev för eleverna i de lägre årskurserna.

Elever och föräldrar får information om de utbildningsvägar som erbjuds inom gymnasieskolan genom Göteborgs kommuns vägledningscentrum. Eleverna ges även möjlighet att gå på gymnasiemässa och gymnasieskolornas "Öppet Hus - visningar".

Kontakten med arbetslivet får eleverna bland annat genom "praktik" och studiebesök.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamheten har goda förutsättningar för att ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Huvudman för Assaredsskolan är Assareds Skolkooperativ Ekonomisk Förening.

Styrelsen har månadsvis möten då även rektorn deltar. Styrelsens ansvar är att ha det yttersta arbetsgivaransvaret och det övergripande ansvaret för ekonomin. Allt det pedagogiska och operativa ansvaret ligger på rektorn. Rektor har tidigare arbetat som lärare och började som rektor på Assaredsskolan i januari 2003. Hon är utbildad mellanstadie lärare och har läst en förberedande rektorsutbildning.

Rektorn är väl känd bland eleverna och har förtroende från personalen. Till sin hjälp på skolan har rektorn en administratör vars huvudsakliga arbetsuppgift är skolans ekonomi.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar, som tidigare framgått, i två arbetsenheter. Respektive arbetsenhet har en arbetsenhetsledare. Ledarna för arbetsenheterna och rektorn har möten en gång i veckan.

Rektorn har delegerat ett visst ansvar till arbetsenheterna, exempelvis får de en summa pengar att själva förfoga över till inköp av läromedel och de lägger själva sina scheman.

Enligt rektorn kommer även årskurs 5 att ingå i den första arbetsenheten framöver, det vill säga att den enheten då består av förskoleklass till och med årskurs 5.

I anslutning till skolan finns också en föräldraförening. Det är en fristående ideell förening benämnd Assareds vänner. Den har cirka 50 medlemmar och har bildats för att stödja Assaredsskolan genom att ordna fester, samla in medel och på olika sätt göra det trivsamt för alla på skolan.

Enligt rektorn finns det inte något strukturerat kvalitetssäkringsarbete på skolan även om vissa enkäter och uppföljningar görs. Ett exempel är en enkät som har riktats till personalen, men där har ännu inte någon återkoppling gjorts trots att det var länge sedan enkäten genomfördes. Återkopplingen är dock på gång enligt rektorn. Det finns inte någon kvalitetsredovisning framtagen på skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att rektorn är väl förtrogen med verksamheten och att hon har förtroende hos både personal, elever och styrelse.

Skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete och en årligen återkommande kvalitetsredovisning.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Assaredsskolan är enligt styrelsen och rektorn öppen för alla barn och elever. Antagning till förskoleklassen sker efter principen anmälningsdatum med syskonförtur. Eleverna från den egna förskoleklassen har därefter förtur till årskurs 1 och i mån av plats antas ytterligare elever enligt samma principer som till förskoleklassen. Det finns enligt rektorn en liten kö till vissa klasser som är fullbelagda på skolan, i övrigt tar skolan för närvarande in alla elever som söker.

I princip är alla föräldrar idag medlemmar i den ekonomiska föreningen. Medlemskapet är frivilligt enligt styrelsen, rektorn och de intervjuade föräldrarna. Av föreningens stadgar framgår dock inte att ett medlemskap är frivilligt, eller vad som händer eleven om föräldern blir utesluten alternativt inte vill vara medlem.

Föreningens ändamål är enligt stadgarna ”att främja sina medlemmars ekonomiska intressen genom att driva en kooperativ skola och skolbarnsomsorg för medlemmarnas barn”.

Likaså har i princip alla föräldrar och elever skrivit på de kontrakt som finns på skolan där de icke förhandlingsbara reglerna och åtagandena framgår. Som förälder skall man enligt kontraktet bland annat delta i städning av skolan och i skolans städ- och fixardagar.

Enligt rektorn är det frivilligt att skriva på kontraktet och skolan har inte nekat någon elev plats på skolan om föräldrarna inte skrivit på. Samtidigt säger både rektorn och föräldrarna som intervjuades att det finns en tradition på skolan med en kontraktsskrivarfest och att det då förväntas av föräldrarna att delta, att skriva på kontraktet och att i övrigt hjälpa till i skolan.

Det finns möjlighet att ta emot och anpassa verksamheten för funktionshindrade elever då lokalerna enligt rektorn är anpassade för detta. Skolan har inte heller nekat någon elev plats för att man inte har kunnat tillgodose behovet för den enskilda eleven.

Utbildningen vid skolan är inte avgiftsfri. Vissa inslag medför kostnader för familjerna. Föräldrarna uppmanas exempelvis att betala in pengar till en klasskassa som skall delfinansiera resor, studiebesök etc. Enligt rektorn handlar det om cirka 50-100 kronor i månaden.

Modersmålsundervisning erbjuds i samarbete med kommunen för de elever som är berättigade till det. Knappt 20 elever deltar i svenska som andraspråk.

Ingen elev har fått studiehandledning på sitt modersmål. Enligt lärarna finns det ett behov av detta för några elever.

Elevers val består enligt rektorn antingen av fördjupning i valfritt ämne eller någon annan aktivitet som exempelvis simning, ridning och badminton. Skolan har valt att genomföra elevers val periodvis i form av heldagar.

De språkval som erbjuds på Assaredsskolan är franska och tyska.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan inte kan anses vara öppen för alla.

För det första anges i föreningens stadgar att föreningens ändamål är ”att främja sina medlemmars ekonomiska intressen genom att driva en kooperativ skola och skolbarnomsorg för medlemmarnas barn”. Detta innebär formellt sett att endast barn till medlemmar i föreningen får gå på skolan även om rektorn och styrelsen uttalat att ett medlemskap i föreningen inte är tvingande för att barnet skall få gå på Assaredsskolan.

Vidare bedömer inspektörerna att det är oklart om det är frivilligt att skriva på kontraktet och att åta sig de åtaganden som framgår därav. Skolan måste därför vara tydlig med att det är frivilligt att vara medlem i föreningen och att skriva på kontraktet som innebär krav på vissa åtaganden.

Slutligen bedömer inspektörerna att skolan inte är avgiftsfri och att de avgifter som skolan tar ut är ett hinder mot skolans öppenhet. Skolverket vill betona att undervisningen i skolan alltid skall vara avgiftsfri, men att det i verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Detta innebär inte att skolan rutinmässigt och kontinuerligt kan samla in en summa pengar från varje elev. Däremot kan skolan vid enstaka tillfällen ta ut en obetydlig kostnad i samband med exempelvis ett studiebesök.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Huvudmannen för skolan har lämnat en årsredovisning för den ekonomiska föreningen avseende räkenskapsåret 2003/2004 och en budget för innevarande räkenskapsår.

Av årsredovisningen framgår bland annat att föreningen under verksamhetsåret 2003/2004 hade ett negativt resultat på cirka 469 000 kronor. Det förklarades främst med att 14 elever av olika anledningar lämnade skolan i början av läsåret, vilket motsvarar cirka sex procent av skolans totala elevantal och därmed minskat bidrag från kommunen. Detta samtidigt som personal- och lokalkostnader-

na på kort sikt inte kunde minska och då några större obetalda fakturor råkade inkomma i efterhand.

Förändringar som förväntas ge en bättre ekonomi är bland annat minskad personaltäthet, en avbetalningsplan har upprättats för de obetalda fakturororna, fler elever innevarande läsår i skolan och ännu fler nästa läsår då nuvarande årskurs 9 har få elever. Därutöver har organisationen på skolan setts över och det finns en större medvetenhet om och bättre kontroll på ekonomin. En person har anställts med huvudsaklig arbetsuppgift att ta särskilt ansvar för skolans ekonomi, vilket enligt samtliga intervjuade varit väldigt positivt.

Budgeten för räkenskapsåret 2004/2005 prognostiserar ett positivt resultat på 43 500 kronor. Enligt uppgifter som inkom från rektorn den 17 november 2005 har skolan också fått bekräftat av skolans revisor att de nu har en budget i balans.

Sammantaget ser styrelsen med tillförsikt på framtiden då det mesta tyder på att de gjorda förändringarna medfört att skolan nu har en bättre ekonomi och en större kunskap om ekonomiska frågor.

I Assaredsskolan finns, med ett par undantag, lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt Skolverkets statistikuppgifter hade skolan en lärartäthet i slutet av 2003 på motsvarande 9,5 lärare per 100 elever, vilket innebär att lärartätheten är hög jämfört med andra skolor.

Skolan har dock sedan dess minskat sin personaltäthet något enligt rektorn, men den är fortfarande ändå förhållandevis hög. Det finns två heltidsanställda specialpedagoger på skolan samt skolsköterska och psykolog på deltid.

All personal som anställts efter den 1 januari 2001 har enligt rektorn uppvisat föreskrivna registerutdrag ur belastningsregistret.

Det finns ingen kompetensutvecklingsplan upprättad på skolan men enligt rektorn skall en sådan upprättas. Lärarna framför att det idag i princip inte förekommer några möjligheter till kompetensutveckling med användning av externa utbildare. Det är något som också bekräftas av rektorn, vilket delvis förklaras med de ekonomiska problem skolan har haft. Däremot framför rektorn att personalen har gjort flera studiebesök på andra skolor, samt internt delat med sig av varandras kompetenser på skolans egna pedagogiska konferenser och studiedagar.

Lärarna anser att skolans utrustning och läromedel överlag är bra, möjligen med undantag av att det skulle behövas ytterligare specialpedagogiskt material. Eleverna är också nöjda med läromedlen liksom tillgången till datorer.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan nu har en acceptabel ekonomisk stabilitet. De förändringar som har gjorts indikerar att skolan fortsättningsvis har goda möjligheter att ha en budget i balans.

Inspektörerna gör också bedömningen att skolan använder sig av lärare och förskollärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver och att skolans lokaler och övrig utrustning håller god standard.

Inspektörerna vill dock betona vikten av att det finns god tillgång till specialpedagogiskt material, främst med tanke på att skolan har många elever med behov av särskilt stöd.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Assaredsskolan övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas möjligheter till direkt inflytande över utbildningens utformning bör öka och
- skolan bör utveckla och systematisera sitt kvalitetsarbete.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolans disciplinära åtgärd i form av tillfälligt klassbyte måste ses över då den i nuvarande form gör att skolan inte svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan saknar en skriftlig kvalitetsredovisning (5 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolan är inte att betrakta som öppen för alla. Bedömningen grundar sig i att skolan tar ut vissa avgifter, föreningens stadgar ställer krav på medlemskap för att barnen skall få gå i skolan samt att informationen inte är tydlig gentemot föräldrarna om att vissa åtaganden är frivilliga (9 kap. 2 § skollagen).

Datum	Ort
2005-12-16	Göteborg

Patrik Nystedt
Tomas Erlandsson